

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrť leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrť leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 17. marcija 1875.

O b s e g: Nespametno požiganje v gozdih. — Stelja in gnoj. (Dalje.) — Postava o obrambi poljščine. (Dalje.) — Mrvice slovniške in slovarške. (Dalje.) — O modi. — Evo kos nemške učenosti. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Nespametno požiganje v gozdih.

V resen prevdarek gozdarjem in kmetom.

Večkrat, bodi-si spomladi ali v jeseni, se primeri, da je vreme lepo in suho, tako da morejo še vedno starokopitneži po svoji navadi sebi na škodo v gozdih požigati; res! čuditi se mora človek, ako ima le količ-kaj pojma o gozdu, o paši in o naravi sploh, ako vidi, da se še vedno dobijo toliko brezumni gospodarji, ki požigajo na svojih posestvih steljnike in mlade gozde zaradi boljše stelje in paše v prihodnjem letu. Tega pa ne pomislijo, da s tem nespametnim ravnanjem si ne le 3krat, ampak sme se reči, 9krat večo škodo napravijo kakor si jo mislijo s požiganjem odvrniti. Taki ljudje se zmirom po starem kopitu ravnaajo, po istem, ko les ni imel nobene veljave, ter ljudem ni bilo treba misliti na gozde; al sedanji časi tirjajo vse drugačno gospodarstvo; les se drago prodaja, naj je te ali one baže, ki ga pred nekoliko leti ljudje še za domačo rabo niso porajtali; zdaj pa se iz najslabejega lahko lep denar skupi. Mnogo si prizadeva mati narava, da bi se zarastlo povsod še dozda gol skalovje; to vsak lahko vé, ki je le katerikrat hodil po gozdu ter se prepričal, da če je le malo z mahom skala obraščena, že je videl rasti mlado, komaj iz semena izlezlo drevesce. Dostikrat se mora človek res čuditi taki božji moči, da na tako plitvi podlagi more zrasti mlado drevesce, ter postati sčasom veliko in lepo drevo, ako ga kaka uima ne doseže. Res! kakor je rečeno bilo, mati narava si dosti prizadeva, pa kaj more, če pride brezumni gospodar in z veseljem zažge in pokončá ves naravini trud, da zgorí ne le trava in mladež, temuč tudi zemlja; pri vsem tem pa še misli, da si s požiganjem vrata sreče odpira.

Memo tega, da v mnogih krajih veliko delajo za pomnoženje lesa v gozdih, po družih pa ravno nasproti s požiganjem gozde zatirajo. Slišal sem nekega bolj umnega kmeta, ki je rekel, da bi že on lahko les prodajal, ko bi ne bil njegov oče brezvestno požigal; poznam pa tudi tacega gospodarja, ki je hvaležen, ne le svojemu očetu, temuč tudi nekemu modremu možu, ki je požiganje odsvetoval, da ima zdaj lep hrastov in bukov gozd, ko ima njegov sosed le prazne goličave. Po mojem mnenji, ako bi ne požigali, bi imeli veliko več dobička kakor sedaj; pa še bilo bi ravno toliko, ali pa še več kacih 5—10 let; potem pa vžemimo le še 10 let, naj bi se posekalo vsako leto na oralu 1600 dre-

vesec, recimo za obroče po 1 krajc. in bolj rasteče po primeri naj bi se puščali, bi se dobilo iz enega orala v 10 letih 160 gold., če tudi ne bi izrastla na štirjaškem sežnju več ko po 2 drevesca, gotovo pa jih raste več. Kolik dobiček tedaj, nasproti pa kolika škoda, če požiga!

Po mojih mislih bi morala vlada prvi korak o tem storiti, da županom zaukaže ostro čuvati nad takim početjem, da se po tem takem na veliko korist kmetom in celi okolici tolika škoda odvrne. J. B.

Stelja in gnoj.

(Dalje.)

§. 16. Stelja iz smerečja, jelovja itd.

Tudi bodičevje od jelovine, smerečja itd., kolikor obletuje, dá pred obletenjem deblu veliko živečnosti nazaj, kar služi za rast prihodnjega leta. (Sploh, kakor je znano, tega plemena drevje ostaja čez zimo zeleno.) Mecesnovi igličevje prav nerado gnjije, ako ni poprej uležano, in ko gnojina za travnike je bolj škodljivo, kot koristno. Zemlja v gozdih se ravno po večem gnoji z odpadnim bodičevjem, mahom, dračjem in drugim rastlinstvom, kar se dostikrat tudi z onim vred pogradi. Po solčnih gozdih je boljša stelja, kakor po senčnih. Vsa stelja je določno boljša, ako se poprej ugreje in uleži, posebno pa bi se to moglo zgoditi pri stelji iz senčnih gozdov. Pogostoma je stelja iz gozdov okorna, predolga, toraj se mora s travnikov pograbiti. To je napaka enkrat zato, ker taki gnoj veter izsuši in odnese, in potlej zato, ker imaš prazno delo. Sicer se gozdna stelja šteje k najslabši, zlasti za travnike. Vzrok že ni toliko v slabi tečnosti ali živežni moči, ampak še bolj v tem, ker nerad gnjije in trohni. Vsled tega se na travnikih le prav počasi gnojilna prične skazovati. Taka gozdna stelja je toraj le bolj za podoravanje primerna, ker potlej zlasti v ilovnati zemlji vendar le segnjije in se spremeni v živo prst.

§. 17. Je-li stelja potrebna za snago goveje živine?

Na to vprašanje skoro ne vem, kaj bi odgovoril. Kdor bi na to gledal, kako stoji s snago živine, in kdor opazuje, da tam je živina najbolj blatnata, kjer se porabi največ stelje, bi skoro bil primoran reči: ljudje stelje ne rabijo za snago živine, temuč ravno nasproti k temu, da imajo prav nesnažno živino. Resnica je, kjer se pri nas v deželi največ stelje potratí, tam je najbolj blatnata živina. Tako kaže tudi skušnja, da povsod tam po deželi je živina najsnažniša, kjer se najmanj stelje porabi. Naj le kdo popotva po deželi, kakor